Obsah

Předmluva 7

Seznam použitých zkratek 10

1. Výklad 11

1.1 Hlavní změny a základní principy ročního zúčtování za rok 2022 oproti roku 2021 11

1.1.1 Částky v souvisejících předpisech s vlivem na zdanění v roce 2022 11

1.1.2 Změny, které přinesl zákon lex Ukrajina 11

1.1.2.1 Změny v možnosti uplatnit nezdanitelnou částku 12

1.1.2.2 Prokázání poskytnutého bezúplatného plnění 14

1.1.2.3 Změny v osvobození příjmů ve formě poskytnutí ubytování 15

1.1.3 Změna ve výši stanovených příjmů v případě poskytnutí nízkoemisního vozidla zaměstnanci k soukromým i služebním účelům 16

1.1.3.1 Jak lze ověřit, že se skutečně jedná o nízkoemisní vozidlo? 17

1.1.4 Sleva za zastavenou exekuci 22

1.1.5 Změny ve zdaňování příjmů zaměstnanců pro rok 2022 23

1.1.5.1 Daňové zvýhodnění na vyživované děti 26

1.1.6 Změna výše limitu úroků z hypotečního úvěru nebo úvěru ze stavebního spoření, o které lze snížit základ daně 29

1.1.7 K tiskopisům Prohlášení a Žádost o roční zúčtování 31

1.1.8 Lhůty 35

1.1.9 Základní principy vybírání daně z příjmů fyzických osob včetně daňového rezidentství 36

1.1.9.1 Otázka daňového rezidentství 38

1.1.9.2 Vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb 45

1.1.9.3 Plátce daně, agentura práce a ekonomický uživatel 48

1.1.9.4 Povinnost při srážení daně z příjmů plynoucí daňovým nerezidentům 48

1.1.10 Roční zúčtování a daňové přiznání 49

1.2 Daňové přiznání podané zaměstnancem – vztah k ročnímu zúčtování 50

1.3 Příjmy nezahrnované do ročního zúčtování 55

1.3.1 K některým příjmům zaměstnanců osvobozeným od daně 70

1.4 Žádost o provedení ročního zúčtování 76

1.4.1 Zaměstnavatel oprávněný k provedení ročního zúčtování 77

1.4.2 Situace předcházející zániku zaměstnavatele jako plátce daně 81

1.4.3 Roční zúčtování při více postupných zaměstnavatelích v roce 82

1.5 Prokazování rozhodných okolností při ročním zúčtování 86
1.5.1 Bezúplatná plnění (dary) na vymezené účely 89
1.5.2 Odpočet z titulu placení úroků z úvěrů ze stavebního spoření a z hypotečních úvěrů na bytové potřeby 94
1.5.3 Odpočet příspěvků zaplacených zaměstnancem na penzijní připojištění se státním příspěvkem a na doplňkové penzijní spoření 104
1.5.4 Odpočet pojistného placeného zaměstnancem na soukromé životní pojištění 106
1.5.5 Odpočet členských příspěvků placených zaměstnancem odborové organizaci (§ 15 odst. 7 ZDP) 114
1.5.6 Odpočet nezdanitelné částky – úhrady poplatníka za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání 114
1.5.7 Dodatečné prokazování rozhodných okolností pro slevy při ročním zúčtování 117
1.5.8 Sleva na manželku (manžela) 119
1.5.9 Sleva za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení v roce 2022 127
1.6 Uschování dokladů předkládaných zaměstnanci 133
1.7 Přehled průkazů 135
1.8 Prohlášení poplatníka ve vztahu k odpočtu úroků u fyzických osob s příjmy ze závislé činnosti 143
1.9 Nezávislost nezdanitelných částek a slev na dani na době zaměstnání (při ročním zúčtování) 143
1.9.1 Odpočty nezdanitelných částek od základu daně 143
1.9.2 Slevy na dani (§ 35ba ZDP) 144
1.9.3 Sleva za zastavenou exekuci (§ 35 odst. 4 ZDP) 145
1.9.3 Daňové zvýhodnění na dítě (děti) jako odpočet od vypočtené daně (sleva, popř. daňový bonus) 146
1.10 Výpočet celoroční daně v rámci ročního zúčtování u zaměstnance bez daňového zvýhodnění na děti 150
1.10.1 Model výpočtu ročního zúčtování u zaměstnance bez daňového zvýhodnění na děti 151
1.10.2 Typové příklady výpočtu ročního zúčtování u zaměstnance, který v roce 2022 neuplatnil (neměl) daňové zvýhodnění na dítě (děti) ani v jednom měsíci v roce 152
1.11 Výpočet celoroční daně a zúčtování daňového zvýhodnění v rámci Ročního zúčtování u zaměstnance uplatňujícího daňové zvýhodnění na dítě (děti) 159
1.11.1 Daňové zvýhodnění na děti – nárok 159

1.11.2 Zjištění výše nároku na daňové zvýhodnění pro RZ v případě změn v počtu dětí a změny v pořadí dětí v průběhu roku 160
1.11.2.1 Zjištění výše nároku na daňové zvýhodnění pro RZ v případě změn ve výměně daňového zvýhodnění („prohození dětí") mezi manželi v průběhu roku a změny v pořadí dětí v průběhu roku 162
1.11.2.2 Zjištění výše nároku na daňové zvýhodnění pro RZ v případě dítěte ve střídavé péči 163
1.11.3 Porovnání roční výše daňového zvýhodnění s výší celoroční daně vypočtené bez přihlédnutí k dětem po zjištění celoročního nároku poplatníka na daňové zvýhodnění 164
1.11.4 Podmínky pro roční uplatnění daňového bonusu 167
1.11.5 Typové příklady zúčtování daňového zvýhodnění na dítě v rámci ročního zúčtování za rok 2022 168
1.12 Vracení doplatku (přeplatku) z ročního zúčtování 177
1.13 Postup zaměstnavatele u zaměstnance, který včas neprokázal rozhodné okolnosti pro provedení ročního zúčtování 180
1.14 Možnost dodatečného učinění Prohlášení 183
1.15 Roční zúčtování u zemřelého zaměstnance 184
1.16 Postup při zjištění chyb v ročním zúčtování 185
1.17 Zúčtování přeplatků z ročního zúčtování ve vztahu ke správci daně 188
1.18 Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za rok 2022 190
1.19 Mzdy zúčtované za kalendářní rok, ale vyplacené zaměstnanci v čisté výši po konci ledna roku následujícího (§ 5 odst. 4 ZDP) 198

2. Přehled slev na dani a nezdanitelných částí základu daně za rok 2022 pro RZ 201

3. Příklady 204
Příklad 1: Roční zúčtování u poplatníka uplatňujícího daňové zvýhodnění na tři vyživované děti, v některých měsících nižší příjem z důvodu ošetřování nebo nemoci, v ročním zúčtování byl uplatněn pouze jeden odběr krevní plazmy 204
Příklad 2: Daňové zvýhodnění na děti, pozdní nahlášení změny skutečnosti, že děti nežily s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti již od roku 2021 216

Příklad 3: Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění u poplatnice, která nedosáhla u tzv. hlavního zaměstnavatele příjmu ve výši šestinásobku minimální mzdy, ale v některých měsících jí byl vyplacen daňový bonus 228
Příklad 4: Daňové zvýhodnění na děti, ukončení nároku na daňové zvýhodnění v průběhu roku u více dětí 241
Příklad 5: Poskytnutí vozidla zaměstnanci k používání pro služební i soukromé účely 244
Příklad 6: Vznik nedoplatku při ročním zúčtování za rok 2022, který se nevybírá 248

4. Dotazy a odpovědi 252

4.1 Dotazy týkající se darů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace 252
4.2 Dotazy týkající se odpočtů úroků z úvěru 255
4.3 Obecné dotazy týkající se ročního zúčtování 261

5. Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 267

Příklad 1: Příklad na vyplnění výkazu MFin 5459 - vzor č. 24 „Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti“ (zálohové) za rok 2022 (dále jen „vyúčtování“), „Pokyny k vyplnění vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za zdaňovací období roku 2022“ (MFin 5459/1) 267
Příklad 2: Příklad na vyplnění tiskopisu „Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických osob“ (MFin 5466) v případě dodatečně učiněného prohlášení 284
Příklad 3: Příklad na vyplnění tiskopisu „Oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí podle § 38da zákona o daních z příjmů“ tiskopis MFin 5478 - vzor č. 17 (změny pro rok 2022) 295

6. Vybraná ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro roční zúčtování za rok 2022 307

7. Zákon č. 128/2022 Sb. 365

8. Pokyn GFŘ D-22 (výňatek) 368

9. Vybraná ustanovení daňového řádu (zákon č. 280/2009 Sb.) ve vztahu k příjmům ze závislé činnosti a promíjení příslušenství daně, pro roční zúčtování za rok 2022 378

10. Sdělení GFŘ 400

11. Tabulka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro roční období 2022 414